

INFORMAČNÍ

ZPRAVODAJ

KLUB AVHŠ

ČÍSLO 45

P ř á t e l é !

Dne 28. listopadu 1992 se uskutečnilo námi oznámené setkání absolventů VHŠ z Roudnice nad Labem, všech ročníků, které se konalo v restauraci společenského domu "Mars" v Praze 10. Sešlo se 120 účastníků, jak z tuzemska, tak i ze zahraničí (Švýcarsko, SRN). Setkání zahájil předseda Karel Lachout úvodním proslovem, ve kterém mj. vzpomněl i těch, kteří v posledním období opustili naše řady.

Pplk. Peterský z Vojenské konzervatoře z Roudnice nad Labem předvedl ukázky výuky třídy tub, kterou po léta vede. Jeho zasvěcený výklad byl doplněn ukázkami a přednesem náročných skladeb jeho dvěma žáky. Ukázka a výkony měly zasloužený úspěch a ohlas. Atmosféra i ovzduší byly velmi srdečné - takové, jako když se sejdou kamarádi a přátelé. Z hostů setkání se 10 přihlásilo za členy Klubu. Účastníky setkání byl vysloven na adresu výboru požadavek, aby se setkání opakovalo v příštím roce znovu.

Karel Lachout

- Dne 1.10. 1992 odešel do výslužby Hlavní inspektor vojenských hudeb Čs. armády plk. Antonín Bluma. Do funkce HliviH ustanoven týž dnem bývalý zástupce velitele Vojenské konzervatoře (VHŠ) v Roudnici n. Labem pplk. Mgr. Jiří Lhotský. Jeho zástupcem zůstává pplk. Jan Zíma.
- Na místo zástupce velitele Vojenské konzervatoře (VHŠ) ustanoven pplk. Jiří Křen.
- Dne 1.9. 1992 odešel do zálohy pplk. Petr Stríška - hlavní dirigent Posádkové hudby Praha. Na jeho místo byl ustanoven por. Viliam Béreš, který působil jako dirigent Posádkové hudby Tábor.
- Od Ústřední hudby FMV - Hudby hradní stráže odešel dnem 1.6. 1992 do výslužby její hlavní dirigent a ředitel - inspektor hudeb FMV plk. Stanislav Horák. Na jeho místo byl ustanoven dosavadní jeho zástupce mjr. Miroslav Hanzal.
- Letos skončil ve Vojenské konzervatoři (VHŠ) první běh studia dirigentů - nově zřízené oddělení. Studium je 6ti leté. Letošní tři absolventi: Milan TAKÁČ, Gustav FORET a Vojtěch TOMEK končili absolutoriem. Absolventský koncert se konal ve Vyškově. Studium bylo zavedeno pro výkon a zdokonalování vojenských dirigentů.
- Absolventský koncert Vojenské konzervatoře se bude konat dne 3. dubna 1993 v kině Kyjev na dejvickém Vítězném náměstí (kulatém).
- Výběrové řízení ve Vojenské konzervatoři pro žáky denního studia se koná od 17. do 20. května 1993.

Okénko do historie

V roce 1914 bylo v rakousko-uherské branné moci systemizováno celkem 162 hudebních těles - dechových orchestrů. Vojenským erárem placené hudby mělo 102 c. a k. pěších pluků, 4 c. a k. bosensko-hercegovinské pěší pluky, 4 pluky c. a k. císařských myslivců. Dále existovaly 4. c a k. posádkové hudby a 1 zesílená hudba c. a k. válečného námořnictva. Hudby byly i u 37 c.k. zeměbranceckých pěších pluků, u 3 pluků c.k. zemských střelců a u 7 pluků královské uherské zeměbrany, z nich 6 bylo hudbami honvédských distriktů. 40 hudeb c.k. zeměbrany vedli poddůstojníci z povolání jako dirigenti. Kapelnických míst bylo tedy 122, při c.k. ministerstvu zeměbrany byl z erárních prostředků placen 1 kapelník jako inspektor hudeb, který byl de facto vojenským úředníkem.

Na začátku války někteří kapelníci nastoupili dočasnou dovolenou, ti, kteří odešli s hudbou do pole, se ještě do konce roku 1914 většinou vrátili k náhradním praporům, kde se vytvářely mnohdy až obdivuhodně velké záložní hudby. Poněkud nepřehledná situace nastala počátkem roku 1917, kdy byla výnosem ministerstva války instituce kapelníků teoreticky zrušena, protože tento výnos podstatně omezil počet hudeb v zázemí, tedy u náhradních praporů. Řada kapelníků byla potom využívána v různých zejména administrativních funkcích - například jako pomocníci zásobovacích důstojníků, jako správci plukovních válečných muzeí, jako skladníci a podobně. Hudby v poli, pokud si pluky nebo vyšší velitelství mohly z důvodů frontového nasazení hudbu vůbec dovolit, vedli většinou plukovní tamboři. Jinak byli hudebníci využíváni jako sanitní personál. V mnoha případech byl ale tolerován postup nepříteliš akurátní a mnozí kapelníci se pouze převlékli do uniforem s poddůstojnickou hodností dosaženou během aktivní služby a zůstali u pluku nebo náhradního praporu dál v podstatě jako kapelníci.

V rakousko-uherské armádě neměli absolventi hudebně-vzdělávacích ústavů přiznáno právo jednorocní prezenční služby, takže kapelníci - pokud vůbec byli vojáky /což podmínkou nebylo/ - mívali z aktivní služby hodnost nejvýše šikovatele. Plukovní kapelník vojenským gážistou nebyl - závazek kapelníka k plukovní hudbě byl formulován smlouvou mezi ním a důstojnickým sborem pluku jakožto samostatným právním subjektem v podstatě spolkového charakteru.

Důstojnický sbor samozřejmě žádným spolkem nebyl, kontrakt podepisoval velitel pluku. Bylo to zkrátka zamotané a právně poněkud nedefinovatelné, nicméně léta to fungovalo. Potíže nastaly až po rozpadu monarchie, ale to už by byl jiný příběh. Do smlouvy kapelníka s plukem vstupoval vojenský erár pouze tak, že povoloval (a tedy vlastně nařizoval) kapelníkům nosit stejnokroj, stanovený výstrojnými předpisy.

Po 28. říjnu 1918 byli u československých vojenských hudeb domácích (na rozdíl od hudeb u jednotek legionářských) - tehdy posádkových - jmenováni kapelníci v hodnostních třídách, odpovídajících důstojnickým hodnostem. Toto jmenování ale nezakládalo právo na přijetí do československé armády, o to musel každý budoucí vojenský gážísta osobně zažádat, přihlášku pak vyřizovala komise při MNO, ve sporných případech pak jako odvolací orgán tzv. stížnostní a revizní komise. Protože jednou z podmínek pro přijetí byla dokonalá znalost služebního jazyka - tedy češtiny, kterou musel žadatel prokázat buď vysvědčením z české školy nebo zkouškou, je třeba poznamenat, že řada kapelníků, třebaže byli národností Češi, opakovaně při jazykové zkoušce nevyhověla a museli službu opustit.

Z aktivních kapelníků bylo do československé armády přijato 38, z nich 1 nenastoupil, protože přešel do služeb armády Rakouské republiky a u 1 bylo přijetí anulováno pro zjištěný protičeský postoj za války. Z neaktivních kapelníků bylo přijato 5, dva nenastoupili a jejich přijetí bylo zrušeno. Tři kapelníci byli bývalí plukovní tamboři, 1 byl poddůstojník z povolání u námořní hudby a jeden záložní svobodník - titulární šikovatel.

Velkoryse se československý stát zachoval ke kapelníkům penzistům, kteří se rozpadem monarchie ocitli bez prostředků. V Rakousko-uhersku byli tito kapelníci členy penzijního spolku vojenských kapelníků a na budoucí penzi si platili léta sami. Přes dohodnutou rozlukou a úmluvu o rozdělení finančních prostředků nebyl Spolek schopen penze svým členům vyplácet. Československá vojenská správa na základě posudku politicko-právního oddělení MNO tento závazek převzala. Bylo totiž rozhodnuto, že ačkoliv podle litery zákona tito penzisté vojenskými gážísty nebyli, podle ducha zákona je možné - vzhledem k jejich celoživotnímu působení v armádě - je za vojenské osoby považovat.

Milan Hodík

Bohumil Pešek

Mezinárodní křest

Ve dnech 6. - 16. května 1992 se uskutečnil ve městě hudby Markneukirchenu v SRN XXVII. ročník Mezinárodní interpretační soutěže ve hře na hoboj a tubu.

V oboru tuba byli mezi 43 soutěžícími ze 14 zemí celého světa i dva reprezentanti ČSFR - pprap. Luděk HRABEC - sólista ÚH ČSA a Oldřich POLÁČEK - žák Vojenské konzervatoře.

Po úspěších třídy tub v domácích soutěžích (od r. 1984 jsme nenašli přemožitele) jsme si ověřili, že máme místo i na mezinárodním poli. O soutěži v Markneukirchenu jsme se dozvěděli v prosinci 1991 na konzervatoři v Bratislavě, kde jsme předváděli ukázkou naší úrovně hry na tubu. Podmínky soutěže a repertoár jsme získali až v lednu 1992, takže na celou přípravu jsme měli pouhé tři měsíce. Soutěž byla tříkolová a finále, což představovalo nastudování sedmi koncertních skladeb, z toho finálového koncertu z paměti. Po takřka každodenní společné práci jsme repertoár zvládli. Považuji to za výjimečnou schopnost obou soutěžících, zejména pak pprap. HRABCE, který suverénně postoupil do druhého kola mezi 15 nejlepších. Postup do třetího kola mu zhatila momentální porucha nástroje (prasklo eso). Po tomto vystoupení se stal osobností soutěže, ale muselo se to odrazit v bodovém hodnocení. Byla mu opravena tuba na náklady pořadatele a komise v čele s předsedou - prof. Dietrichem UNKRODTEM navrhla věnovat mu nový nástroj. Úsporná ekonomika tomu zabránila, ale výsledkem byly dopisy předsedovi vlády ČR p. Pithartovi a ministerstvu kultury ČR, aby podpořili a dotovali rozvoj nevšedního talentu L. HRABCE. V závěrečném hodnocení poroty bylo konstatováno, že soutěžící z ČSFR zaujali svou vysokou úrovní hry založené na muzikálním projevu. Oběma soutěžícím bylo nabídnuto členství ve Světové asociaci tubistů se sídlem v Montrealu. Patří jim uznání a dík za nevšední úsilí zúročené vzornou reprezentací státu a vojenských hudebníků.

Soutěž měla vynikající úroveň a výkony tubistů potvrdily mé přesvědčení, že tuba jako nástroj je u nás absencí výuky na AMU a v soutěži Pražského jara diskriminována. Hra na tubu je ve světě na rovnocenné úrovni s ostatními dechovými nástroji.

My talentované hráče máme. Je potřeba jim věnovat odbornou péči a dát jim možnosti uplatnit se. Naše účast v Markneukirchenu to potvrdila.

pplk. Jaroslav PETERSKÝ, učitel třídy tub
náčelník učební skupiny žestových nástrojů
Vojenské konzervatoře Roudnice nad Labem

Aktivity české dechové hudby

Ve dnech 20. - 21. 11. 1992 se v Prachaticích konalo Setkání dirigentů dechových orchestrů mladých a zástupců hudebních škol, které organizoval Svaz hudebníků České republiky.

Setkání se zúčastnili zástupci Hornorakouského svazu dechové hudby, Svazu hudebníků Horního a Dolního Bavorska a našeho svazu hudebníků.

Hlavní témata setkání:

1. Problematika dechových orchestrů mladých
2. Možnosti setkání

Cíl setkání:

1. Získání celkové informace o stavu dechové hudby ve střední Evropě
2. Výměna zkušeností
3. Navázání mezinárodních kontaktů

Tato setkání se budou konat každoročně, střídavě v jednotlivých zúčastněných zemích.

Jaroslav Maren

Odešli z našich řad:

Miloslav Křeček
Miloslav Vopátek
František Mlateček
Karel Chaloupka

Čest jejich památce !

Schůze výboru rady klubu absolventů VHŠ se konají každou první středu v měsíci od 17.00 hod. v Ústředním domě armády Praha 6 Dejvice Vítězné nám. místnost č.310.

Kontaktní adresa: Karel Lachout
Třebotov 151
252 25

Všem našim členům i jejich rodinám přejeme krásné vánoční svátky, mnoho zdraví a spokojenosti. V novém roce 1993 hodně štěstí a elánu do našich příštích setkání !

Za výbor Karel Lachout

Zpravodaj č. 45 vydala rada Klubu absolventů VHŠ VN v prosinci 1992.

Ústřední hudba Čs. armády
Praha

Poštovné paušalováno

pan
Vít Jůs
Krymské 6

101 00 Praha 10 - Vršovice